

Identifikationsfelt

Elev ID:

Elevnavn:

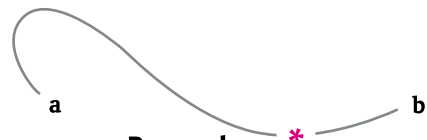
Progress in International Reading Literacy Study

PIRLS 2006

Hæfte 2006

International Association for the Evaluation of
Educational Achievement

**Danmarks
Pædagogiske Universitet**
*The Danish
University of Education*

Danmarks Pædagogiske Universitet
Tuborgvej 164, 2400 København NV

Vejledning

I dette hæfte skal du læse nogle tekster og svare på spørgsmål om det, du læser. Du vil måske synes, at noget af det er let, og at noget af det er svært.

Spørgsmålene kan se forskellige ud. Til en del spørgsmål får du fire svar at vælge imellem. Du skal vælge det svar, du mener er rigtigt og sætte kryds i cirklen ud for det svar. Eksempel 1 viser sådan et spørgsmål.

Eksempel 1

1. Hvor mange dage er der i en uge?

(A) 2 dage

(B) 4 dage

(C) 7 dage

(D) 10 dage

Det rigtige svar er jo 7 dage, så derfor skal der være kryds i cirklen ud for "7 dage".

I andre spørgsmål skal du skrive dit svar på linjerne under spørgsmålet. Eksempel 2 viser sådan et spørgsmål.

Eksempel 2

2. Hvor går den lille dreng hen, efter at han har fundet bogen?

Eksempel 2 har en blyant med et 1-tal ved siden af. Det betyder, at spørgsmålet er 1 point værd.

Eksempel 3 viser et spørgsmål med en blyant med et 3-tal ved siden af. Det betyder, at spørgsmålet er 3 point værd.

Eksempel 3

3. Hvad er det, der gør, at slutningen på historien er både lykkelig og sørgelig? Brug det, du har læst i historien, når du forklarer det.

Du får 40 minutter til at arbejde med dit hæfte. Så tager vi en kort pause. Herefter arbejder du 40 minutter mere.

Forsøg at svare på alle spørgsmål. Hvis der er et spørgsmål, du ikke kan svare på, så gå videre til det næste.

Stop

Vent med at blade om på næste side, til du får besked på det.

Den lille lerklump

af Diana Engel

Højt, højt oppe i et gammelt tårn, lå der et værksted. Det var et keramikværksted, fyldt af tønder med farverig glasur, drejeskiver, ovne og så selvfølgelig ler. Tæt ved vinduet stod en trækasse med tungt låg. Dernede blev leret opbevaret. Helt nede på bunden, mast ind i et hjørne, lå den ældste klump ler. Det var så længe siden, at den var blevet formet, at den næsten ikke kunne huske det. Hver dag blev det tunge låg åbnet. Hænder rakte ned og greb hurtigt en pose eller en kugle ler. Den lille lerklump kunne høre muntre lyde fra folk, der havde travlt med deres arbejde.

“Hvornår bliver det min tur?” spekulerede den. Efterhånden som dagene gik i den mørke kasse, sank håbet hos den lille lerklump.

En dag kom en stor gruppe børn ind på værkstedet sammen med deres lærer. Mange hænder dykkede ned i kassen. Den lille lerklump var den sidste der blev taget, men ud kom den!

”Nu får jeg min store chance!” tænkte den og missede med øjnene i lyset.

En dreng satte leret på drejeskiven og snurrede den rundt så hurtigt, han kunne. ”Det her er skægt!” tænkte den lille lerklump. Drengen prøvede at trække leret op, mens skiven drejede rundt. Den lille lerklump var begejstret over endelig at blive til noget! Men efter at have prøvet at lave en skål, gav drengen op. Han bankede og slog leret til en fin kugle.

”Så rydder vi op,” sagde læreren. Værkstedet blev fyldt med lyden af børn, der skrubbete og tørrede af og vaskede og tørrede op. Det dryppede med vand overalt.

Drengen smed lerklumpen hen ved vinduet og skyndte sig ud til sine venner. Lidt senere var værkstedet tomt. Rummet var stille og mørkt. Den lille lerklump var meget bange. Ikke bare savnede den kassens fugtighed; den vidste også, at den var i fare.

”Nu er det forbi,” tænkte den. ”Jeg kommer til at ligge her og tørre, indtil jeg er lige så hård som en sten.”

Den lå ved det åbne vindue uden at kunne røre sig og mærkede fugten sive ud af sig. Solen brændte og nattevinden blæste, indtil den var stenhård. Den var så hård, at den knap kunne tænke. Den vidste kun, at alt føltes håbløst.

Men et eller andet sted dybt inde i den lille lerpump, var der en lille bitte dråbe fugt tilbage, og den ville den ikke give slip på.

”Regn,” tænkte den.

”Vand,” sukkede den

”Må jeg ikke nok få lidt vand,” pressede den til sidst ud af sin tørre fortvivlede krop.

En sky, der drev forbi, fik ondt af den lille lerpump, og nu skete der noget fantastisk. Kæmpestore regndråber slog igennem det åbne vindue og ramte den lille lerpump. Det regnede hele natten, og om morgenen var den lige så blød, som den plejede at være.

Lyden af stemmer trængte ind i værkstedet.

”Åh nej,” sagde en kvinde. Hun var pottemager og brugte tit værkstedet. ”Nogen har ladet vinduet stå åbent hele weekenden! Vi skal have ryddet alt det op. Du kan lege med noget ler, mens jeg finder håndklæder,” sagde hun til sin datter.

Den lille pige fik øje på lerpumpen i vinduet.

”Det er lige sådan en klump, jeg gerne vil have,” sagde hun.

Snart var hun i gang med at mase og ælte leret i bløde former. Den lille lerpump syntes, at hendes fingre føltes himmelske.

Pigen tænkte, mens hun arbejdede, og hendes hænder vidste, hvad de ville. Den lille lerpump kunne mærke, hvordan den blidt blev formet til en rund og hul form. Et par klem, og så havde den en hank.

”Mor, mor,” kaldte pigen, ”Jeg har lavet en kop!”

”Den er vel nok flot!” sagde hendes mor. ”Sæt den på hylden, så bliver den brændt i ovnen. Bagefter kan du glasere den i den farve, du vil have.”

Snart var den lille kop klar til at komme hen i sit nye hjem. Nu bor den på en hylde i køkkenet ved siden af de andre kopper, underkopper og krus. De er alle sammen helt forskellige, og nogen er smukkere end andre.

”Morgenmad!” kalder moderen, mens hun stiller den nye kop på bordet og fylder den med varm kakao.

Den lille pige holder forsigtigt om den. Hvor er den lykkelig for sin fine, nye form, og hvor klarer den sit arbejde flot!

Den lille kop står der så stolt: ”Endelig - endelig er jeg blevet til noget.”

Spørgsmål Den lille lerklump

1. Sæt følgende sætninger i den rækkefølge, som de sker i historien. Det første nummer er allerede sat for dig.

- Regnen gjorde den lille lerklump fugtig og blød.
- En dreng prøvede at lave en skål af lerklumpen.
- En pige lavede en kop af lerklumpen.
- Lerklumpen tørrede ud.
- 1 — Lerklumpen lå i kassen.

2. Hvorfor lå lerklumpen så lang tid i kassen?

3. Hvad ønskede lerklumpen i begyndelsen af historien?

1
0
8
9

1
0
8
9

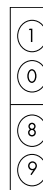
1
0
8
9

4. Hvorfor blev lerklumpen til sidst taget op af kassen?
- (A) Alle de andre klumper ler var blevet taget.
 - (B) Den lå oven på de andre klumper ler.
 - (C) Drengen valgte den, fordi han bedst kunne lide den.
 - (D) Læreren sagde, at drengen skulle tage den

5. Hvad var det drengen gjorde, som var tankeløst?
- (A) Han lod leret ligge på drejeskiven.
 - (B) Han snurrede skiven rundt så hurtigt, han kunne.
 - (C) Han smed leret hen ved vinduet.
 - (D) Han bankede og slog på leret.

6. Drengen lod leret ligge et farligt sted. Hvorfor var det farligt?

7. Hvordan følte lerklumpen sig, lige da drengen havde forladt værkstedet?

(A) tilfreds

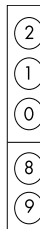
(B) bange

(C) vred

(D) stolt

8. Hvad var det fantastiske, der skete, da lerklumpen havde ligget ved vinduet i lang tid. Hvorfor var det så fantastisk for lerklumpen?

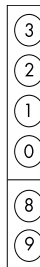

9. Hvilke ord i historien viser, at den lille pige vidste, hvad hun ville lave?

- A "hendes fingre føltes himmelske."
- B "Den lille pige fik øje på lerklumpen."
- C "Den lille pige holder forsigtigt om den."
- D "hendes hænder vidste, hvad de ville."

10. Beskriv, hvordan lerklumpen følte sig først i historien og til sidst, da historien sluttede? Forklar også, hvorfor lerklumpens følelser ændrede sig.

11. Den lille pige er en vigtig person i historien. Forklar, hvorfor hun var vigtig for det, der skete.

12. Historiens forfatter skriver om lerklumpen, som om den var et menneske. Hvad er det forfatteren vil, at du skal forestille dig?

- (A) Hvordan det er i regnvejr
- (B) Hvordan en lerklump kan føle sig
- (C) Hvordan det er at arbejde med ler
- (D) Hvordan det føles at skabe noget

13. Hvad er **det vigtigste** historien vil fortælle?

- (A) Mennesker kan æltes og formes lige så let som ler.
- (B) Der findes mange, som er ulykkelige i verden.
- (C) Lykken er at have fundet sin rette hylde i livet.
- (D) At lave lertøj er den bedste måde at gøre nytte i verden.

Stop

Denne del af hæftet er slut.
Du må ikke arbejde videre, før du
får besked på det.

Antarktis: Et land af is

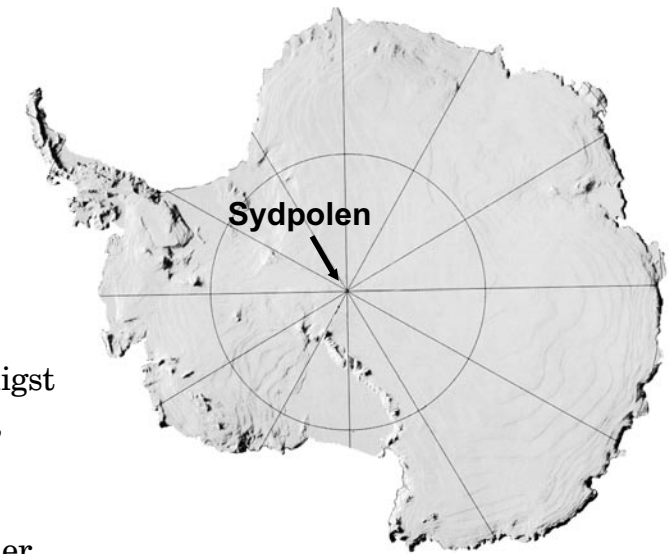
Dette er Antarktis

Hvad er Antarktis?

Antarktis er det kontinent, der ligger sydligst på planeten. (Hvis du kigger på en globus, kan du se, at det ligger nederst).

Det fylder en tiendedel af jordens overflade og er dækket af en kappe af is, der kan blive 1.500 m tyk eller mere. Sydpolen ligger midt i Antarktis.

Antarktis er både det koldeste og tørreste, det højeste og det mest blæsende kontinent. Kun meget få mennesker bor der hele året. Forskere er der i korte perioder og de bor i særligt byggede forskningsstationer.

Et kort over Antarktis

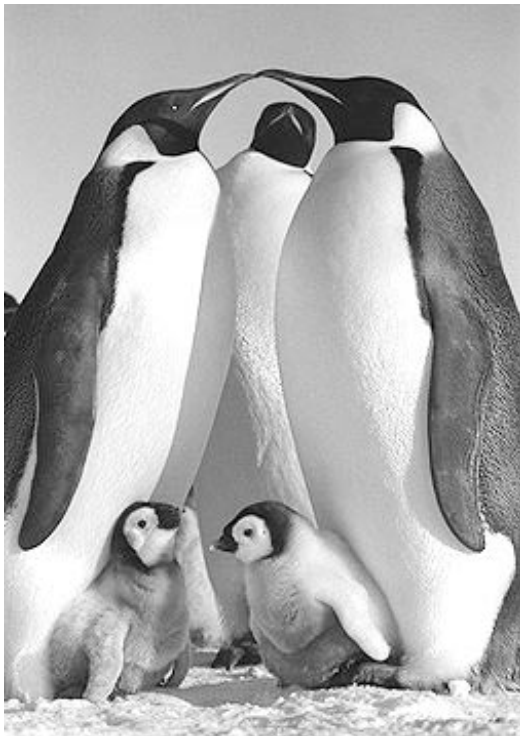
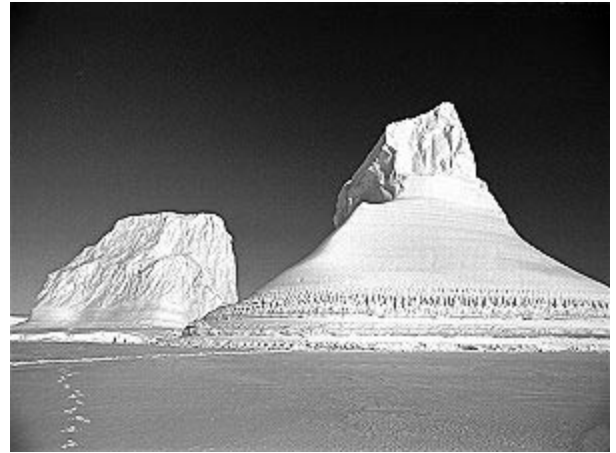

I Antarktis varer sommeren fra oktober til marts. I det tidsrum er der dagslys døgnet rundt. Om vinteren, fra april til september, er det lige omvendt, og Antarktis er sunket ned i seks måneders konstant mørke.

Vejret i Antarktis

I Antarktis er der koldere, end du overhovedet kan forestille dig, selv om sommeren! Sydpolen er den koldeste del af Antarktis. I januar, som er midt på sommeren, er temperaturen i gennemsnit minus 28 grader Celsius (-28°C). Minus betyder under frysepunktet, som er 0°C .

Om vinteren, fra april til september, kan temperaturen i gennemsnit komme ned på -89°C på Sydpolen. Når det er så koldt, ville et krus kogende vand, som blev smidt op i luften fryse til is, inden det ramte jorden. Somme tider er forskerne nødt til at opbevare deres prøver i køleskab for at holde dem varme!

Pingviner i Antarktis

Pingviner er de fugle, der er flest af i Antarktis.

De kan ikke flyve, men bruger deres korte vinger som svømmefinner. De er fantastiske svømmere. På land vralter de eller bevæger sig frem i små hop.

Pingviner har mange fjer, der ligger oven på hinanden. Disse fjer samt uldne underfjer og et tykt fedtlag holder kulden, vinden og vandet ude. Får de brug for mere varme, trykker pingvinerne sig sammen i grupper.

Et brev fra Antarktis

Sara Wheeler er en af de forskere, der arbejder i Antarktis. Ved at læse hendes brev til nevøen Daniel, kan du få mere at vide om, hvad hun har oplevet i Antarktis.

Antarktis

Fredag d. 9. december

Hej Daniell!

Her er så det brev, jeg lovede at skrive til dig fra Antarktis sammen med et foto. Du kan tro, at jeg synes, det er spændende endelig at være her og gå i så mange berømte opdagelsesrejsendes fodspor. Det er noget helt andet, end det liv jeg er vant til.

Der er ingen friske madvarer hernede og ingen supermarkeder, så vi må spise meget tørret mad, dåse- eller frostmad. (Det behøver ikke komme i fryseren, vi sætter det bare udenfor). Vi laver mad på små gasapparater, og det tager længere tid end på komfuret derhjemme. I går lavede jeg spaghetti med tomatsovs og dåsegrøntsager, og bagefter spiste vi tørrede jordbær, som smagte af pap.

Jeg savner friske æbler og appelsiner - jeg ville ønske, du kunne sende mig nogen!

Knus Sara

Spørgsmål Antarktis: Et land af is

1. Hvor på globussen ligger Antarktis?

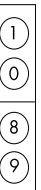

2. Antarktis er det koldeste sted på jorden. Hvilke andre rekorder har det?

- (A) det koldeste og mest overskyede
- (B) det vådeste og mest blæsende
- (C) det mest blæsende og det tørreste
- (D) det mest overskyede og det højeste

3. Hvad hedder den koldeste del af Antarktis?

4. Tænk på, hvad der står i teksten om Antarktis. Skriv **to** grunde til, at de fleste mennesker, der rejser til Antarktis **ikke** rejser dertil mellem april og september.

1.

2.

5. Hvorfor står der, at “et krus kogende vand, som blev smidt op i luften” ville fryse til is, inden det ramte jorden?

- (A) for at fortælle dig hvor varmt vandet er på Antarktis.
- (B) for at vise dig hvad de drikker på Antarktis.
- (C) for at fortælle dig om forskeres arbejde på Antarktis.
- (D) for at vise dig hvor koldt det er på Antarktis.

6. Hvad bruger pingviner deres vinger til, ifølge teksten?

- (A) at flyve med
- (B) at svømme med
- (C) at holde ungerne varme med
- (D) at gå med

7. Skriv **tre** måder, som pingvinerne kan holde sig varme på.

1.

2.

3.

3

2

1

0

8

9

8. Skriv **to** ting, du får at vide om mad i Antarktis ved at læse Saras brev?

1.

2.

2

1

0

8

9

9. Kunne du tænke dig at rejse til Antarktis? Brug det, du har læst i både *Dette er Antarktis* og *Et brev fra Antarktis*, når du forklarer, hvorfor du vil eller ikke vil rejse dertil.

10. Hvilken del af teksten fortæller dig, hvor tyk isen er i Antarktis?

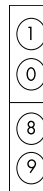
- (A) Hvad er Antarktis?
- (B) Vejret i Antarktis
- (C) Pingviner i Antarktis
- (D) Et brev fra Antarktis

11. Man får oplysninger om Antarktis på forskellige måder i de to tekster:

- *Dette er Antarktis*
- *Et brev fra Antarktis*

Hvilken slags tekst synes du er mest spændende, og hvorfor synes du det?

Stop

Denne del af hæftet er slut.
Du må ikke arbejde videre, før du
får besked på det.

TIMSS & PIRLS International Study Center

Lynch School of Education, Boston College
pirls.bc.edu

**BOSTON
COLLEGE**

Progress in International Reading Literacy Study

PIRLS 2006

Hæfte 2006

© 2005, International Association for the
Evaluation of Educational Achievement